

NÚMEROS

(Iraéutanüxüarü ugüchiga)

Nixugü ga Iraéutanüxügü ga
Chinaíwa

1 ¹Rü yexguma norü taxre ga taunecüwa nanguxgu nax Eyítuanewa ínachoxüxü, rü gumáarü taxre ga tauemacüga nixí ga Tupana ga Moichémaxã yadexaxü ga guma Tupanapatawa ga Chinaíarü chianexüwa. ²⁻³Rü Moichéxü namu rü nhanagürü: —;Peyaxugü i guxüma i Iraéutanüxügü i nügütanüxüchigü, rü wüxi ya ípatacüäxchigü, nax nüxü pecuáxüçax i naéga rü norü mu i guxüma i ngëma yatüxügü i 20 ya taunecü nüxü ngëxmagüxü rüexna yexeraaru taunecüäxgüxü rü marü mexü nax churaragü yixígüxü! Rü natanüxütücumüchigüga tá cunawüüega. Rü Aróü tá nixí ya cuxü rüngüxëecü nawa i ngëma puracü. ⁴Rü ngëxgumarüxü ta rü wüxitücumüwachigü rü tá naxçax peca i wüxi i yatü i woetama ngëmatücumüwa aëxgacü ixixü nax pexü nangüxëexüçax. ⁵Rü nhaagü nixí i naéga i ngëma aëxgacügü i tá pexü rüngüxëegüxü. Rü Rubéütanüxüwa rü Erichú ya Chedeú

nane tá nixí. ⁶Rü Chimiáütanüxüwa rü Cherumié ya Yurichadái nane tá nixí. ⁷Rü Yudátanüxüwa rü Naachóü ya Aminadábi nane tá nixí. ⁸Rü Ichacátanüxüwa rü Natanaéu ya Chuá nane tá nixí. ⁹Rü Yeburóütanüxüwa rü Eriabé ya Elóü nane tá nixí. ¹⁰Rü Yúche nane ga Efraítanüxüwa rü Ericháma ya Amiúyi nane tá nixí. Rü Yúche nane ga Manachétanüxüwa rü Gamariéu ya Pedachú nane tá nixí. ¹¹Rü Bëyamítanüxüwa rü Abidáü ya Yideoóni nane tá nixí. ¹²Rü Dáütanüxüwa rü Aiyeché ya Amichadái nane tá nixí. ¹³Rü Achétanüxüwa rü Payiéu ya Ocráü nane tá nixí. ¹⁴Rü Gáyitanüxüwa rü Eriacháfi ya Reué nane tá nixí. ¹⁵Rü Natarítanüxüwa rü Aíra ya Enáü nane tá nixí —nhanagürü ga Cori ya Tupana. ¹⁶Rü yemagü nixí ga yema norü aëxgacüchigü ga nadexü nax natanüxügümamaxã inacuaxgüxüçax. .... ²⁰⁻²¹Rü yexguma marü nügütanüxüchigü rü wüxi ya ípatacüäxchigü yaxugüäxgu rü nayawügüüega ga yema yatüxügü ga 20 ga taunecü nüxü yexmagüxü rüexna

yexeraarü taunecüägxüxü rü marü mexü nax churaragü yixígüxü. Rü norü mu rü nhaa nixí: Rü Rubéü ga Iraéu nane ga yacütanüxüwa rü 46,500 ga yatüxügü nixí ga churarawa mexü. ²²⁻²³Rü Chimiáutanüxüwa rü 59,300 nixí. ²⁴⁻²⁵Rü Gáyitanüxüwa rü 45,650 nixí. ²⁶⁻²⁷Rü Yudátanüxüwa rü 74,600 nixí. ²⁸⁻²⁹Rü Ichacátanüxüwa rü 54,400 nixí. ³⁰⁻³¹Rü Yeburóútanüxüwa rü 57,400 nixí. ³²⁻³⁵Rü Yúche nanegütanüxüwa rü Efraítanüxüwa rü 40,500 nixí. Rü Manachétanüxüwa rü 32,200 nixí. ³⁶⁻³⁷Rü Béyamítanüxüwa rü 35,400 nixí. ³⁸⁻³⁹Rü Dáútanüxüwa rü 62,700 nixí. ⁴⁰⁻⁴¹Rü Achétanüxüwa rü 41,500 nixí. ⁴²⁻⁴³Rü Natarítanüxüwa rü 53,400 nixí. ⁴⁴⁻⁴⁶Rü yexguma Moiché rü Aróü yaxugügü wüxigu namaxä ga yema 12 ga norü ngüxéeruügü ga wüxitümüarı äëxgacüchigü ixígüxü, rü guxüwama rü 603,550 wa nixí ga nanguxü ga yema yatüxügü ga 20 ga taunecüwa ngugüxü rü churarawa imexü.

Lewítanüxüarü puracüchiga

⁴⁷Notürü yexguma yaxugügüga yema yatügü ga marü churarawa imexü rü yema Lewítanüxügi rü tama nixugü ga natanüwa. ⁴⁸Yerü ga Cori ya Tupana rü marü Moichémaxä nüxü nixu rü nhanagürü nüxü: ⁴⁹“Ngëxguma tá cuyaxugügi i Iraéutanüxügi ;rü taxütáma cuyaxugü i ngëma Lewítanüxü ixígüxü! ⁵⁰Rü ngëma Lewítanüxügi rü chapatawarü puracütanüxü tá cuyaxígüxé nax nüxna nadaugüxüçax ya yima chapata rü norü ngëmaxügü. Rü ngëxguma ngextá penangegegiyu ya yima chapata, rü nümagü tá nixí i

ínangexechigüäxü namaxä i guxüma i norü ngëmaxügü i namaxä chauxcax napuracüexü. Rü nümagü rü tá chapataxü ínapemaeguächi”, nhanagürü ga Cori ya Tupana.

.....

Caixanexü ga Tupanapataétugu írüxixüchiga

9 ¹⁵Rü yexguma yanguxgu ga guma Tupanapata, rü yema ngunexügi rü wüxi ga caixanexü naétigu ínarüxi. Rü yáuanecü rü naétüwa nangoxoxü ga üxüemartüxü ixixü, rü nayexmaecha nhuxmata yangóonexümare. ¹⁶Rü guxüguma yemaactüxü nixí, rü yexguma ngunecü rü caixanexü nixí ga naétigu írüxixü ga guma Tupanapata, rü chütacü rü nhama üxüemariüxü nixí ga naétüwa ngoxoxüxü. ¹⁷Rü yexguma guma Tupanapataétüwa iyachüxüächixügi ga yema caixanexü, rü nüma ga Iraéutanüxügi rü inaxiächixü ga nax inaxixü. Rü yema íyachaxächixüwa ga yema caixanexü, rü yéma nayachaxächitanü, rü yexma napegü. ¹⁸Rü yexguma Cori ya Tupana namaxä nüxü ixuxgu ga nax inaxiächixü rü inaxiächi. Rü yexguma namaxä nüxü yaxuxgu ga nax inachoxü rü yexma narücho. Rü yexguma yema caixanexü Tupanapataétüwa yexmaechagu rü tama inaxi.

.....

Tupana rü Iraéutanüxügumaxä nanaxuegu nax namachi tá nüxna naxäxü

11 ⁴Rü yema Iraéutanüxügi rü nhuxre ga Eyítuanecüägxümaxä narüxücutanü, rü yema duüxügi nixí ga

nüxna cuqxachiexű ga yema õna ga Eyítuanewa nangõgxüxű. Rü nüma ga Iraéutanüxügű rü dütixwa yemaga naxinüe rü yemacax nidexagü rü nhanagürügű: —Chierü tütüxű nangexmagu i namachi nax nangõxüçax. ⁵Rü nhuxäcü nüxna tacuqxächie ga yema choxni ga chíxű ga ngetanüacüma ingõgxüxű ga Eyítuanewa. Rü ngẽxgumarüxű ta nüxna tacuqxächie ga nhuxäcü nangõxű ga pepínu, rü meráu, rü chabúragü rü áyu. ⁶Notürü i nhuxmax rü taiyamaxä nua tayuechaű, erü nataxuma i to i taxacü i nüxű idauxű rü manáxicatama —nhanagürügű. ⁷Rü yema maná rü nanachicuriachireraxű rü nadexra nhama taxacü i dexragüxürüxű. ⁸Rü nüma ga duüxügű rü nanade ga yema maná ga dauxüwa rüyixiixű. Rü nhuxuchi nayacamügű rü nanamuxragü rü nhuxuchi nayaxütachinü. Rü yema maná rü nhama chíxüwa ínaguxürüxű nixi ga naaca. ⁹Rü chütacü ga yexguma nanguxgu ga cherena ga yema ínapegxüxétügu, rü yexguma ta nixi ga nayixü ga maná. ¹⁰Rü nüma ga Moiché rü nüxű naxinü ga Iraéutanüxügű ga naãxpatawachigü nax yema ônacax yadexagüxű. Rü nüma ga Cori ya Tupana rü yemacax poraäcü nanu rü yexgumarüxű ta ga Moiché. ¹¹Rü nüma ga Moiché rü Tupanaxű nhanagürü: —Chama nax curü duüxüchirex chixixű ¹²erü taxacucax tama chamaxä cutaäxë rü ngẽmacax chauxchaama choxü cunangenagüxëxë i nhaa duüxügürü guxchaxügű? ¹³Exna chauxacügü nixigü rü ngẽmacax choxü cumuxű nax nhama ôxchanagürüxű chayagagüxű i

nawa i ngẽma naane ga nüxcüma torü oxigümaxä nüxű quixuxű? ¹⁴Erü ngextá tá namachi choxü ta iyangauxű nax chanachibüexéexüçax i guxüma i nhaa duüxügű? Rü auxeäcüma nixi i choxü yacaaxügüechaxű rü nhagüxű choxü: “¡Rü torü ngõxruxű i namachi toxna ta naxä!” nhagüxű. ¹⁵Rü chama rü marü tama choxü natauxcha nax chaxica namaxä ichacuáxű i nhaa duüxügű. Erü ngẽma puracü rü nata rü ngẽmacax taxucürüwa chaxica chanaxü. ¹⁶Rü ngẽguma tá ngẽmaäcü chamaxä quixixgu ¹⁷erü noxtacüma choxna nayaxu i nhaa chorü maxű, ega choxü cungechaűxgu! Rü ngẽmaäcü tá marü taxütáma chauxchaama chayangenagü i nhaa duüxügürü guxchaxügű —nhanagürü ga Moiché. ¹⁸Notürü nüma ga Cori ya Tupana rü Moichéxű nangäxű rü nhanagürü: —Ecü nanutaquexe i 70 i norü ãexgacügű i Iraéutanüxügű i duüxügű naga inüexű, rü chapatawa nagagü! ¹⁹Rü ngẽma choxü namaxä yarüngüxëxë! ²⁰Rü chama rü tá ngẽxma ícharüxí, rü ngẽma tá cumaxä chidexa. Rü tá ngẽma ãexgacügüna chanaxä i ngẽma chauäxë i cuwa ngẽxmaxű nax nümagü cuxü nangüxëegüxüçax nax namaxä inacuaxgüxű i nhaa duüxügű. Rü ngẽguma rü marü taxütáma cuxica namaxä icucuax. ²¹Erü nhuxuchi namaxä nüxű ixu i duüxügű nax nügü yamexëegüxüçax naxcax i moxüarü ngunexű, rü ngẽmaäcü tá nixi i namachi tá nangõgxüxű! Erü marü nüxű chaxinü nax auxeäcüma nhagüxű: “¿Nhuxü ngexü yixi i namachi rü ta ingõxgü? Rü narümemea nixi ga Eyítuanewa

iyexmagügu”, nhagüxű. Rü marü name rü chama tá namachi nüxna chaxã nax nangõxgüaxüçax. ¹⁹Rü taxütáma wüxitama i ngunexű nanangõxgü rü bai i taxre, rü bai i 5, rü bai i 10, rü bai i 20 i ngunexüguxicatama tá nanangõxgü. ²⁰Rü wüxi ya tauemacüxüchi tá nixi i namachi nangõxgüxű nhuxmatá naemamaxã yangüätanücxüx rü nawa naxoétagü erü choxű naxoe i chamax i Cori ya Tupana nax natanüwa changexmaxű. Rü naxauxeäcüma rü chapexewa nhanagürü: “¿Rü taxacüçax ga Eyítuanewa fíchoxűx?” nhanagürü —nhanagürü ga Cori ya Tupana. ²¹Rü yexguma ga Moiché rü Tupanaxű nangaxű rü nhanagürü: —Rü ngéma duüxügü i chawe rüxixű rü 600,000 i yatügü nixigü. ¿Rü nhuxäcü nüxű quixuxű rü wüxi ya tauemacü tá nixi i namachi toxű cungõxéexű? ²²¿Rü ngextá nangema i ngéma muxű i carnérugü rü wocagü nax ngéma tadaixűçax rü guxaxű yangumachixűçax? Rü woo chi guxüma i choxni i taxű i taxtücküäx nüxna ixâxgu rü taxüchima nüxű ningü —nhanagürü. ²³Notürü nüma ga Cori ya Tupana rü nanangaxű rü nhanagürü: —¿Cuma nagu curüxinügu i ngéma chorü pora rü naxíráxű? Rü nhuxmax tá nüxű cudau nax aixcuma tá yanguxű i ngéma nüxű chixuxű —nhanagürü.

.....

³¹Rü nüma ga Cori ya Tupana rü ínananguexé ga wüxi ga tacü ga buanecü ga márwa ne buemacü. Rü gumaemagu ínangugü ga muxüchixű ga ngugagü rü yema ínapegüxüga nayi rü namaxã naxaanemare nhuxmata wüxi i

ngunexű itixű ga nax namaxã naxaanemarexű. Rü wüxi ga métruwa nangu ga norü yaxcü ga nügüétüga nax nayixű. ³²Rü guxüma ga yema ngunexügu, rü guxüma ga yema chütaxügu rü moxüäctuarü ngunexügu rü nüma ga duüxügü rü nanade ga yema ngugagü. Rü guxema rü noxremaexű dexe rü 10 chita tükü nayexma. Rü yema ínayexmagüxüäxtüga tayapagü. ³³Notürü yexguma yexwacax nüxű nangõxnetagüga namachi ga yema ngugagü, rü nüma ga Cori ya Tupana rü duüxügumaxã nanu, rü nanayuexé ga muxüma. ³⁴Rü yemacax nixi ga Quibrúchi-Táwamaxã naxüégagüäxű, yerü yexma nixi ga nataxgüxű ga yema duüxügü ga ñaguxicatama rüxüñüexű. ....

Moiché rü Canaáanewa nanamugü ga 12 ga ngugütaerüügü

13 ¹Rü nüma ga Cori ya Tupana rü Moichémaxã nidexa rü nhanagürü: ²—¡Écüx, Canaáanewa namugü i 12 i yatügü nax ngéma yangugütaegüxűçax, erü ngéma naane tá nixi i pexna chaxaxű i pema i Iraéutanüxügü! ¡Rü wüxitücumüwachigü rü inamuâchi i ngéma norü äëxgacü ixixű! —nhanagürü ga Tupana. ³Rü nüma ga Moiché rü yema chianexű ga Paráugu äégaxüwa inanamuâchitanü ga yema äëxgacüga yematama Tupana namaxã nüxű ixuxürxü. Rü guxüma ga yema 12 rü natanüxügü ga Iraéutanüxügü nüxű ngechaügüxű nixigü.

.....

¹⁷Rü nüma ga Moiché rü nayamugü ga yema yatügü nax Canaanewa naxíxüçax rü yéma yangugütaegüxüçax. Rü nhanagürü nüxü —; Ngëma chianexü i Neguébiuama pexí rü ínamáxpüjanexüwa pechopetü! ¹⁸Rü tá penangugü i ngëma naane, rü yima íane rü ngoxi naporae i ngëma duüxügü i ngëxma áchiügxü rüexna tama, rü ngoxi namu rüexna tama. ¹⁹Rü tá penangugügü ya yima norü íane rü ngoxi düxenügümare yixí rüexna mea ínapoxegugü, rü ngëma naane i nawa nangexmagüxü rü ngoxi mexü i waixümü yixí rüexna tama. ²⁰Rü tá penangugü rü ngoxi nawaxmüane rüexna tama. Rü ngëgxumarüxü ta penangugü rü ngoxi nanaixnecüá rüexna tama. ;Rü tauxü ipemuñexü! Rü nua tá penge i ngémacüäx i nanetüarü o —nhanagürü ga Moiché. Rü yema naanewa rü meama nüxíraxüxü ga norü úwaarü o idauxgu nixí ga yexguma Moiché yéma namugüga yema yatügü ga ngugütaewa yéma íxü. ²¹Rü yema yatügü rü yéma naxí rü nayangugügü ga yema nachixüane. Rü súwaama ga chianexü ga Chí íyexmaxüwa inanaxügue ga nax nangugüüäxü ga yema naane rü nhuxmata íane ga Réubiwa nangugü ga nórchiwaama ga íane ga Amáaru ngaicamána. ²²Rü yema chianexü ga Neguébiwaama nachocu rü nhuxmata íane ga Ebróüwa nangugü. Rü guma íanegu nixí ga naxáchiügxü ga Aimáütanüxügü, rü Checháitanüxügü rü Tamáitanüxügü ga Enáquitaagü ixígüxü. Rü guma íane ga Ebróü rü marü nüxcüma naxü. Rü marü 7 ga taunecü

nüxíra naxü naxüpa ga guma íane ga Yoá ga Eyítuanewa yexmane. ²³Rü yema ngatexü ga Ecúwa nangugü, rü yéma nayadaegü ga wüxi ga úwamaxüchacüxü ga tárexex üchixüarü oööxü. Rü wüxi ga naiwa nayawexgü rü yemaacü nügumaxä nayanetaügü. Rü oríx ga figu rü oríx ga boxra rü ta ningegü. ²⁴Rü yema ngatexü rü Ecúgu nanaxüegagü naxcax ga yema úwarexe ga yéma yadaegüxü ga yema Iraéutanüxügü. ²⁵⁻²⁶Rü 40 ga ngunexü ningegü ga nax nangugüanegüaxü. Rü yemawena rü naxcax nawoegu ga yema nachica ga Cáyi ga Paráüarü chianexüwa yexmaxü yerü yéma nixí ga nayexmagüxü ga Moiché rü Aróü rü guxüma ga Iraéutanüxügü. Rü nüma ga yema ngugütaewa ne íxü rü nüxü nixugügü ga guxüma ga yéma nüxü nadaugüxü. Rü nüxü nanawexgü ga yema nanetüart o ga yema nachixüanewa ne nangegüxü. ²⁷Rü Moichémaxä nüxü nixugüe rü nhanagürtügü: —Marü nawa ne taxí i ngëma naane i nawa toxü cumugüxü. Rü aixcuma nixí i ngëma naanewa rü guxüwama nangexmaxü i nabüane i mexü rü taguma nataxuxü. Rü nhaagü nixí i ngëma nanetügü i ngëma muxü. ²⁸Notürü ngëma duüxügü i ngëxma áchiügxü rü nipora, rü yima norü íanegü rü nita rü ínapoxegugü. Rü to ga yéma nüxü tadauxü nixí ga guma Enáquitaagü i nariüttama imáchanexüchixü. ²⁹Rü ngëma Neguébianewa rü ngëxma naxáchiügü i ngëma Amaréchitanüxügü. Rü ngëma ínamáxpüjanexügu rü naxáchiügü i ngëma Etéutanüxügü rü

Yebuchéutanüxügü rü Amuréutanüxügü. Rü márcutügu rü natü i Yurdáūcutügu nixi i naxächiügüxü i Canaāanecüägxü —nhanagürügü.³⁰Rü yexguma ga wüxi ga yema ngugütaeruxü ga Carébi rü nanachianexëxë ga yema duüxügü ga Moichépexewa yexmagüxü rü nhanagürü: —Ngíxä tóxrüxü tayaxixëxë i ngëma naane, erü yixema rü tüxü natauxcha nax tóxrüxü yaxixëxü!
—nhanagürü. ³¹Notürü ga yema togü ga namücgü rü nanangäxügü rü nhanagürügü nüxü: —Tama nixi i namexü nax namaxä yigü idaixü i ngëma duüxügü, erü nüma rü tá tüxü narüporamaegü —nhanagürügü. ³²Rü yexguma ga yema togü ga Carébimücgü rü nüxü nixugüe nax nachixexü ga yema naane rü nhanagürügü: —Rü ngëma nachixüane i nawa ngugütaewa ne taxixü rü tama mexü nixi. Rü ngëma naane ga tayangugüxü rü nachuxu rü ngëmagagu muxüma i ngëma naanegu ächiügüxü i duüxügü rü nayue. Rü nhuxuchi güxüma ga yatüxügü ga yéma nüxü tadauxü rü nitaxuchi. ³³Rü nüxü tadaugü ga Enáquitaniüxü ga itaxüchixü rü máchanexüchixü. Rü yemacax ga toma ga naxüitawa nax togü tadaugüxü rü tanamunügüraxümare. Rü nümagü rü ta yemaacütama toxü nadaugü —nhanagürügü.

Nüma ga Iraéutanüxügü rü tama Cori ya Tupanaga naxinüechañ

14 ¹Rü yexguma yema ngugütaewa ne ixüarü orexü naxinüegu ga yema Iraéutanüxügü rü aita naxüe, rü yema chütaxü rü axugu

ningunexügü. ²Rü guxüma ga nümagü rü chixri Moiché rü Aróúchigagu nidexagü, rü nhanagürügü:
—Narümema chi nixi ga Eyítuanegu nax iyuexü rüexna nuxä ínachianexügü rü tama ngëma naane i yangugüxügü nax iyuexü. ³¿Rü taxaciwa ya Cori ya Tupana i ngëma nachixüanewa tüxü nagagüxü nax ngëxma daigu iyuexüçax, rü taxmägxü rü taxacügü rü törü uanügümexëgu tayixüçax? Rü narümema nixi i Eyítuanecax twoegu —nhanagürügü. ⁴Rü yexguma ga wüxicigü nügumaxä nhanagürügü:
—Ngíxä nüxü taxuneta i wüxi i törü äëxgacü nax tamaxä inacuáxüçax rü ngëmamaxä Eyítuanecax iwoeguxüçax —nhanagürügü. ⁵Rü yexguma ga Moiché rü Aróú rü nhaxtüanegu nanangücuchitanü napexewa ga guxüma ga duüxügü. ⁶Rü nüma ga Yachué rü Carébi ga yema naane ngugüxü rü norü ngechañmaxä nügü nartügáutechirugü. ⁷Rü nhanagürügü nüxü ga guxüma ga yema Iraéutanüxügü: —Ngëma naane ga ítayadaugüxü rü naane i mexü nixi. ⁸Rü nüma ya Tupana rü tá tüxü narüngüxexë rü tüxü nanatauxchaxexë nax ngëma naanegu ichocuxü. Rü tá tüxna nanaxä nax tóxrüxü yixixüçax. Rü ngëma nachixüanewa rü nhama dexárüxü taguma nataxu i óna i mexü.
⁹Notürü i pemax rü tama name nax Cori ya Tupanamaxä penuexü rü tama name i nüxü pemüñe i ngëma nachixüanecüäx i duüxügü. Erü nümagü rü tá nhama poü i ngôxürüxü tá tüxü nixigü i taxcax erü nataxuma i texé nax nüxna dauxü. Notürü i yixema rü tüxü nangexma ya

Cori ya Tupana ya tūxna daucü. ¹Rü tauxū i pemuuexū! —nhanagürugi.
¹⁰Rü woo yemaxū nax naxīnūexū ga duūxūgū rü nanueama rü nutamaxā ínanamuxūchigüchāū. Notürü ga Cori ya Tupanaarü üüne rü yéma nangox ga guma Tupanapatawa napexewa ga guxūma ga Iraéutanüxügū. ¹¹Rü yexguma ga núma ga Cori ya Tupana rü Moichéxū nhanagürü:
—¿Nhuxguxüratáta nixī i choxū inaxinüexū i nhaa duūxūgū? ¹²Rü nhuxguxüratáta nixī i nüxū naxoexū nax tama choxū yaxōgüaxū rü woo nüxū nax nadaugüxū ga yema mexügū ga chaxüxū? ¹³Rü naxcax tá núma chanamu i wüxi i dawewe i nawa nayuexū nax ngēmaäcü tama nawa nangugüxūcax i ngēma naane. Notürü cuwa tá nixī i ichanangoxēexū i to i duūxūgū i nhaa duūxūgüxū rürumaexū rü rüporamaegüxū —nhanagürü.
¹³⁻¹⁴Notürü núma ga Moiché rü Cori ya Tupanaxū nangāxū rü nhanagürü:
—Notürü ngēma Eyítuanecüäxgū rü meama nüxū nacuqxgū ga curü poramaxā nax ícunguxūxēexū ga nhaa duūxūgū. Rü ngēxguma ngēma Eyítuanecüäxgū nüxū cuqxgū i ngēma nhaa duūxūgumaxā cuxüxchañxū rü tá Canaåanecüäxgumaxā nüxū nixugüe, rü nümagü rü tá ta nüxū nacuqxgū. Rü nümagü i ngēma Canaåanecüäxgū rü marü nüxū naxīnue nax cuma rü natanüwa cungexmaxū i ngēma Iraéutanüxügū, rü cugü naxcax cungoxēexū, rü cuma i guxūguma ngēma caixanexūwa naétüwa cungexmaxū, rü ngēma caixanexūgu napexe quixüxū i ngunecü rü üxiemagu

i chütacü. ¹⁵Notürü ngēxguma tá cunadaixgu i nhaa chautanüxügū rü ngēma torü uanügū i cuxū cuáchigagüxū rü tá nhanagürugi: ¹⁶“Rü núma ya Cori ya Tupana rü nüxū naguxcha nax nawa nangugüxēexū i ngēma naane ga namaxā inaxunetaxū, rü ngēmacax nixī i ínachianexügu tüxū nayuexēexū”, nhanagürugi tá. ¹⁷Rü ngēmacax nixī, Pa Corix, i namexū nax icunawéexū i curü pora yema tomaxā nüxū quixuxüürüütama. ¹⁸⁻¹⁹Rü woo nüxū quixu nax tama nüxū cuxüpetümarexū i ngēma chixexū ügüxū rü cunapoxcuxū i ngēma nanegü rü nataagü nagagu i nanatügürü chixexū, notürü nüxū quixu ta nax tama cunuxwaxexū rü nataxüchixū i curü ngechañxū rü toxū nüxū cungechañxū i torü chixexū. Rü ngēmacax cuxū chacaaxū nax nüxū nüxū curüngümaxū i nhaa duūxūgüärü chixexū, yerü marü yaxna namaxā cuxinū ga yexguma Eyítuanewa ínachoxügutama nhuxmata nua nhaa nachicawa nangugü —nhanagürü ga Moiché.

**Cori ya Tupana rü tama
nayanaxoxēex ga duūxūgū notürü
taxüütama nawa nangugü ga yema
naane ga namaxā inaxunetaxū**

²⁰Rü núma ga Cori ya Tupana rü Moichéxū nangāxū rü nhanagürü:
—Marü name. Chama rü tá nüxū nüxū chartüngüma i ngēma duūxūgüärü chixexū ngēma cuma choxna naxcax cuqaqxüürüxū. ²¹⁻²³Notürü ngēma nax aixcuma yixixū nax chamaxüxū rü guxū i nhama i naanewa nax changexmaxū, rü ngēxgumarüxū tá ta aixcuma nixī nax

taxúetáma ya yíxema Iraéutanüxügü ga nüxü daugüxe ga yema chorü üüne rü yema mexügü ga chaxüxü ga Eyítuanewa rü tua ínachianexüwa, rü bai tá ya wüxíe ya yíxema duëxegü nüxü daugüxü i ngéma naane ga tümaarü oxigümaxä nüxü chixuxü. Rü bai tá ya wüxíe ga choxü ügümarexe rü choxü oexe rü tama chauga ïmüexe nüxü tadau i ngéma naane. Rü bai tá ya wüxíe.²⁴ Rü yimá chorü duü ya Carébiicatama nixí ya mexügü rüxñücü rü aixcuma chauga ïnücü. Rü ngémacax yímáxüxicatátama nixí i ngéxma chaxücuxëexü nawa i ngéma naane ga yangugüxü. Rü ngéma nataagü rü ngéxma tá naxächiiügü.

.....

²⁷Notürü ngéma togü i Iraéutanüxügü i chixri chauchiga idexagüxü ɿrü nhuxgxüratáta yaxna namaxä chaxñüxü nax chauga naxñüexüçax?
²⁸Rü ngémacax i ngéma duüxügü i naxcax ícagüxü nax tua ínachianexügu nayuexü ɿrü namaxä nüxü ixu rü chama ya Cori ya Tupana rü ngéma nümatama naxcax ínacagüxüäcü tá naxcax chanaxü!
²⁹Rü guxüma i ngéma duüxügü i 20 ya taunecüwa ngugüxü i chixri chauchiga idexagüxü rü tá nuxä ínachianexügu nayue.³⁰ Rü bai tá i wüxi i ngéma duüxügü nagu nachocux i ngéma naane i pemaxä nüxü chixuxü. Rü Carébi rü Yachuéxicatama tá nixí i ngéma ngugüxü —nhanagürü ga Cori ya Tupana.

.....

Iraéutanüxügüxü narüporamae ga norü uanügü

³⁹Rü yexguma yema
 Iraéutanüxügümaxä nüxü yaxuxgu ga

Moiché ga yema Cori ya Tupana namaxä nüxü ixuxü, rü guxüma ga nüma rü poraäcü nangechaügü.⁴⁰ Rü yema ga ngunexüarü moxüäcü rü paxmamaxüchi ínarüdagü rü inaxächi nax ínachööchixüçax ga yema ínamáxpüxanexüwa. Rü nhanagürügü:
 —Marü nüma tangugü. Rü aixcuma nixí nax chixexü taxüxü, notürü i nhuxmax rü marü ítamemare nax nawa ixixü i ngéma naane ga Cori ya Tupana tamaxä nüxü ixuxü —nhanagürügü.⁴¹ Notürü ga Moiché rü nhanagürü nüxü:
 —¿Tüxcüü tama naga pexinüe i Cori ya Tupanaarü mu? Rü ngéma nagu perüxñüexü rü taxütáma mea pexü ínanguxuchi.⁴² Rü tama name nax ipexiamaxü, erü ya Cori ya Tupana rü tama napexütagu. Rü ngéma perü uanügü rü tá pexü narüporamaegü.
⁴³Rü yéa pepexewa rü ngéma pexü nananguxëegü i Amaréchitanüxügü, rü Cana  anecü  xgü nax pemaxä nügü nadaixüçax rü pexü nayuexëexüçax. Erü pema rü nüxna pexigachi ya Cori ya Tupana rü ngémacax i nüma rü marü tama pexütawa nangexma —nhanagürü.
⁴⁴Rü nüma ga Moiché rü yema ínapegüxügutama narüx  xü namaxä ga yema ba   ga Tupanaarü mugü nawa yexmaxü. Notürü ga nümagü ga Iraéutanüxügü rü ínachööchiamga ma  xp  neanewa.⁴⁵ Notürü yexguma yéma nangugügu rü nümagü ga Amaréchitanüxügü rü Cana  anecü  xgü ga yexma   chi  güxü rü nanadai. Rü nawe nangegü rü nhuxmata Ómawa nayawogü. Rü yemaacü nüxü narüporamaegü.

.....

Tama Moichéga naxinü ga Coré

16 ^{1,2}Rü Moichémaxä nanu ga wüxi ga Lewítanüxü ga Corégu ãégaxü. Rü nüma ga Coré ga Yichá nane rü Coáchitaxa nixí. Rü Coréwa naxügü ta ga tamaepük ga yatügü ga Rubéütanüxü, ga Datáü rü Abiráü ga Eliábi nanegü, rü Óü ga Peréchi nane. Rü yemawaama nügü naxügüxexë ga 250 ga Iraéutanüxügü ga ãëxgacügi ixígüxü ga duüxügümaxä icuaxgüxü rü duüxügü mea naga ñüexü. ³Rü guxüma ga yemagü rü nangutaquexegü rü Moichémaxä rü Aróúmaxä narüxtagagü rü nhanagürügi: —Marü tama nixí nax pexica tomaxä ipecuáxü, yerü ga Tupana rü guxåxüma nixí ga nadexü. Rü ngëmacax ya Cori ya Tupana rü tamaxä nanuxma i guxåma i yixemax. ^{4,5}Rü tüxcüü i pemax i Tupanaarü duüxügüétüwa pegü pexügüxexëchaü? —nhanagürügi. ^{4,5}Rü yemaxü naxinügi ga Moiché rü nhaxtüanegu nayangücuchi rü Coréxü rü yema nawe rüxíxüxü nhanagürü: —Moxü paxmama rü nüma ya Cori ya Tupana rü tá tüxü nüxü nacuaxexë rü texé tixí ya noxrü ixíxe rü tüxü naxunetaxe nax napexewa tayaguxüçax i ãmaregü —nhanagürü.

.....

¹²Rü nhuxüchi ga Moiché rü naxcax nangema ga Datáü rü Abiráü ga Eliábi nanegü ixígüci. Notürü ga nümagü rü Moichéxütawa namugagü rü nhanagürügi: —Tama cuxütawa taxíxchaü. ¹³¿Exna cuxcax rü wüxi ga ñüca nixí ga toxü nax ícugaxüxü nawa ga Eyítuane ga mexü ga õna taguma

ítaxuxüwa nax nuxä ínachianexügi toxü cuyuexéêxüçax? ¹⁴Rü ngëmaäcü i cunaxwaxexü nax torü ãëxgacü quixixü? ¹⁴Rü tama aixcuma nixí i nawa toxü cugagüxü i ngëma naane i mexü i õna taguma ítaxuxüwa, rü tama toxna cuyaxächigü i torü naane rü úwanecügi. ¹⁵Rü cuma nagu curüxñigu rü nhaha duüxügü rü ningexetü nax cuma ícunaxwaxexüwa cunagagüxüçax? Rü taxütáma cuxütawa taxí —nhanagürügi. ¹⁵Rü yexguma ga Moiché rü poraäcü nanu, rü Cori ya Tupanaxü nhanagürü: —Tama chanaxwaxe i nüxü cunayaxu i ngëma duüxügütarü ãmaregü. Erü chama rü taguma nhuxgu wüxi i norü búru nüxna chayaxu, rü bai i nhuxgu wüxfimaxä chixexü chaxü —nhanagürü. ¹⁶Rü nhuxüchi Coréxü nhanagürü: —Moxüarü ngunexügi rü chanaxwaxe i nua Cori ya Tupanapexewa pexí namaxä i cutanüxügü. Rü Aróü rü tá ta nangexma. ¹⁷Rü guxåma i pema i 250 i duüxügü pexígüxü, rü name nixí i wüxichigü nua penange i perü pumáratexearü guruxü i pumáratexemaxä pexüäcuxü. Rü Aróü rü ta ngëgumarüxü tátama nanaxü —nhanagürü. ¹⁸Rü yemaacü wüxichigü nanayauxgü ga norü pumáratexearü guruxü. Rü áwe ga naicümamaxä nayaxüäcu rü nhuxüchi pumáratexe naétü nagügi. Rü yemaacü Tupanapataarü iãxgu nayachigü namaxä ga Moiché rü Aróü. ¹⁹Rü nüma ga Coré rü Moichémaxä rü Aróúmaxä nananuexexë ga duüxügü. Rü yemacax Tupanapatapexegu nangutaquexegü ga guxüma ga yema duüxügü. Rü

Tupanaarü üüne rü naxcax nangox.
 20-21 Rü nüma ga Cori ya Tupana rü
 Moichémaxä rü Aróumaxä nhanagürü:
 —;Pexīgachi natanüwa i ngëma
 duūxügi! Erü nhuxmatátama chanadai
 —nhanagürü. 22 Notürü nüma ga
 Moiché rü Aróü rü Tupanapexegu
 nhaxtúanegu nanangúcuchitanü rü
 nhanagürügi nüxü: —Pa Tupanax,
 cuma nax cunamaxéxéxü i guxüma i
 duūxügi, rü tama name i wüxitama i
 duūxüarü chixexügagu rü guxüma i
 duūxügumaxä cunu —nhanagürügi.
 23-24 Rü nüma ga Cori ya Tupana rü
 Moichéxü nangaxü rü nhanagürü:
 —;Namaxä nüxü ixu i guxüma i
 Iraéutanüxügi rü ínachoxü nawa ya
 yima napatagü ya Coré rü Datáü rü
 Abiráü nawa ngëxmagine!
 —nhanagürü. 25 Rü yexguma ga Moiché
 rü inaxüächi. Rü nawe narüxi ga
 Iraéutanüxügürü aëxgacügi. Rü Dataü
 rü Abiráü iyexmagüxüwa naxi. 26 Rü
 nüma ga Moiché rü duūxügumaxä nüxü
 nixu rü nhanagürü: —;Nüxna pexīgachi
 ya napatagü i nhaa duūxügi i
 chixexügi rüxñüexü! —Rü taxütáma
 nüxü pedáu i norü ngëmaxügi nax tama
 naxrüxü norü chixexügagu peyuexüçax!
 —nhanagürü.

.....

³¹Rü yexguma Moiché rüchianegu ga
 nax yadexaxü, rü ga waixümü rü ningex
 napatatuüwa ga yema duūxügi. ³²Rü
 yexma nayicu ga guxüma ga yema
 duūxügi ga Coréweama rüxñü, wüxigu
 namaxä ga naxacügi rü naxmaxgü rü
 guxüma ga norü yemaxügi. ³³Rü
 maxëxüma yema waixümü ga ingéxügi
 nayicu namaxä ga norü yemaxügi. Rü

nhuxuchi ga yema waixümü rü nüguna
 naxü. Rü yemaacü yema
 Iraéutanüxügütanüwa inayarüxo ga
 yema duūxügi.

.....

⁴¹Rü yemaarü moxüäci rü guxüma ga
 yema Iraéutanüxügi rü inanaxügi
 Moiché rü Aróüchiga nax chixri
 yadexagüxi. Rü nhanagürügi: —Pema
 rü penadaimare i nhaa Cori ya

Tupanaarü duūxügi —nhanagürügi.

⁴²Rü guxüma ga yema duūxügi rü
 Moichéxü rü Aróüxü ínachomaeguächi
 rü yéma níporagatanücüxi. Notürü ga
 nüma ga Moiché rü Aróü rü

Tupanapatawaama naxi. Rü
 yexgumatama yema caxixü ga Cori ya
 Tupana nawa yexmaxü rü napataétugu
 ínarüxi, rü norü üünemaxä nayadüxi.

⁴³⁻⁴⁴Rü nüma ga Moiché rü Aróü rü
 Tupanapataarü ücuchicawa nangugü rü
 yexma nayachigü. Rü nüma ga Cori ya
 Tupana rü Moichéxü nhanagürü:

⁴⁵;Pexīgachi natanüwa i ngëma
 duūxügi, erü nhuxmax tátama
 chanadai! —nhanagürü. Rü nüma ga
 Moiché rü Aróü rü yexgumatama
 nhaxtúanegu nayangúcuchitanü. ⁴⁶Rü
 nüma ga Moiché rü Aróüxü nhanagürü:

—;Nua nange i curü pumáratexearü
 guruxü, rü áxwe i naxñüagüarü
 guruxüwa cuyaxucümaxä naxiäcu, rü
 nhuxuchi pumáratexe ngëxma ta nagü!
 ;Rü nhuxuchi paxa duūxügi
 íngexmagüxüwa naxü rü ngëma
 duūxügtçax nüxna nachogü ya Tupana
 nax nüxü nüxü nangümaxüçax i norü
 chixexügi! Erü nüma ya Cori ya Tupana
 rü poraäci nanuxuchi, rü ngëma
 daaweeane i namaxä nadaiaxü rü marü

inaxügü —nhanagürü. ⁴⁷Rü nüma ga Aró ū nanaxü ga yema Moiché namaxā nüxū ixuxū. Rü paxa inanhaâchi rü yema duűxügü íngutaquejexüwa naxū. Rü yema daaweane ga Tupana yéma muxū rü marü natanüwa nangu ga duűxügü rü marü poraäcüma ta nayue. Rü yexguma ga nüma ga Aró ū rü yema pumáratexearü guruxügu nanaüga pumáratexe, rü Tupanana naca nax duűxügüaxū nüxū yanangümaxüçax ga norü chixexüg. ⁴⁸Rü nhuxuchi ga nüma ga Aró ū rü yema maxëxū rü yema marü yuexüimachatexegu nachi. Rü yexguma ínayachaxâchi ga yema daaweane. ⁴⁹Notürü marü 14,700 ga duűxügü nixī ga yuexū namaxā ga yema daaweane. Rü naétu nixī ga yema nüxíra marü yuexū ga Coréwe rüxiñü ga tama Moichéga ñüechaüx. ⁵⁰Rü yexguma marü iyanaxoxgu ga yema daaweane, rü nüma ga Aró ū rü wenaxaru Tupanapatacax natáegu ga Moiché iyexmaxüwa.

.....

**Nutawa nichuxchu
ga dexá ga Meribáwa**

20 ¹Rü taunecuarü ügüarü tauemacüga nixī ga Iraéutanüxügü ga chianexü ga Chígu äégaxüwa nangugüxü. Rü nachica ga Cáyigu äégaxügu narücho. Rü yexma nixī ga nayuxü ga Moiché naeyax ga Miriäü rü ngixü nataxgüxü. ²Notürü ga duűxügü rü nüxū nataxuma ga dexá, rü yemacax nangutaquejegü rü Moichémaxā rü Aró ūmaxā narüxtagagü. ³Rü nhanagürügü Moichéxü: —Narümema chi nixī ga

wüxigu namaxā tayuexü ga yema tatanüxügü ga Cori Tabéragu daixü. ⁴¿Rü tüxcüü nixī i nua toxü pegagüxü i toma i Cori ya Tupanaaru duűxügü nax tixigüxü? ¿Exna penaxwaxe nax nua tayuexü wüxigu namaxā i toxümagü? ⁵¿Rü tüxcüü ga toxü ípegaxüxü ga Eyítuanewa nax nhaa nachica i chixexü rü äucümaxüwa toxü pegagüxüçax? Eru nua rü taxucürüwama tjaxacu nuxā tato, rü nataxuma i iguéra, rü úwa, rü boxra. Rü dexá rü nataxu i nawa ixaxexü —nhanagürüg. ⁶Rü nüma ga Moiché rü Aró ū rü nüxna nixigachi ga yema duűxügü, rü Tupanapataarü ucuchicawa naxī, rü yexma nanangücuchitanü. Rü yéma nixī ga Tupanaaru üüne ga naxcax nangóxü. ⁷⁻⁸Rü nüma ga Cori ya Tupana rü nhanagürü Moichéxü: —¡Nayaxu ya yima curü naixmenaxā rü nhuxuchi cuenexé ya Aró ūrü ngüxéemamaxā nangutaquejexéex i duűxügü! ¡Rü nhuxuchi guxüpejewa rü yimá ngéma ngémacü ya nutamaxā nüxū ixiu nax dexá pexna naxaxüçax! Rü tá nüxū cudad nax yimá nutawa tá dexá yagoxüchiüxü nax ngémawa naxaxegüxüçax i nümagü i duűxügü rü naxümagü —nhanagürü. ⁹Rü nüma ga Moiché rü Cori ya Tupanapatawa nanayaxu ga guma naixmenaxā yema nümatama namuaxürxü. ¹⁰Rü nhuxuchi ga Moiché rü Aró ū rü gumá nutaxütagu nanangutaquejexéex i duűxügü, rü nhanagürü nüxū: —¡Perüxüne, Pa Duűxügü i Tama Ixixüechaxüxü! ¿Rü taxütá exna i nhuxmax i nüxū pedauxü nax daa nutawa dexá pexcax ngóxü nax nawa pexaxegüxüçax? —nhanagürü. ¹¹Rü

yema nhaxguwena ga Moiché rü guma naixmenaxāmaxā naxunagüchacüxü, rü taxreexpüxcüna guma nutawa nanacuaxica. Rü taxü ga dexá yéma inayagoxüchixü. Rü yemaacü ga duüxügü rü naxünagü rü naxaxegü.

¹²Notürü nüma ga Cori ya Tupana rü Moichéxü rü Aróoxü nhanagürü:
—Nhuxma nax tama mea chagu peyaxögüxü rü tama choxü pecuaxüügxü i napexewa i ngëma Iraéutanüxügü, rü ngëmacax i pema rü marü taxütáma nhaa duüxügümaxā nawa pengugü i ngëma naane i pexna chaxäxü —nhanagürü ga Tupana.

.....

Äxtapechicünaxā ga brôchenaxcax

21 ⁴Rü nüma ga Iraéutanüxügü rü ínachoxü nawa ga guma maxpüne ga Oré rü Már ga Dauchiüxüwaama naxí. Rü yexmaama ínayachoegu nax tama Edóñanewaama nachopetüxüçax. Rü yexguma namagu naxiyane ga duüxügü rü marü tama Moichéga naxinüechaü. ⁵Rü yemacax inanaxügue ga Moichéchiga rü Tupanachiga nax yadexagüxü. Rü nhanagürügü: —¿Tüxcüü ga pema ga Eyítuanewa ga toxü ípegaxüxü? ¿Exna nua toxü pegagü nax nhaa nachica i chianexü i taxúema íxápataügu toxü peyuexëexüçax? Nhuxma rü toxü nataxu i dexá rü ñona. Rü nhaa ñona i chixemarexü i tangõxgüxü rü marü düxwa nüxü tarüchaue —nhanagürügü. ⁶Rü yemacax ga nüma ga Cori ya Tupana rü naxcax yéma nanamugü ga äxtapegü nax duüxügüxü nangõxgüxüçax. Rü yemamaxä rü

muxüma ga Iraéutanüxügü rü nayue. ⁷Rü nüma ga duüxügü rü Moichécax naxí rü nhanagürügü nüxü: —Aixcuma chixexü taxügü yerü chixri cuchiga rü Corichiga tidexagü. ¡Rü nüxna naxcax naca ya Cori ya Tupana nax toxna yaxígachixëeäxüçax i nhaa äxtapegü! —nhanagürügü. Rü nüma ga Moiché rü Cori ya Tupanana naca nax Iraéutanüxügüäxü nüxü nangümaxüçax ga norü chixexügü. ⁸Rü nüma ga Cori ya Tupana rü Moichéxü nangäxü rü nhanagürü nüxü: —¡Ecü wüxi i äxtapechicünaxä naxü rü nhuxüchi wüxi i naimaxä napuxpaweru, rü ngëxma nachonagünüta! Rü ngëxguma texéxü nangõxgux i wüxi i äxtapechicünaxä i ngëxma chonagüxü, rü ngëmaäcü taxütáma tayu —nhanagürü. ⁹Rü nüma ga Moiché rü nanaxü ga wüxi ga äxtapechicünaxä ga brôchenaxcax. Rü naimaxä nanapuxpaweru rü yexma nachonagünüta. Rü yexguma texéxü nangõxgux ga äxtape, rü yema brôchenaxcax ga äxtapexü tadawenü, rü yemaacü tama tayu.

.....

Baráqui rü Baraáüçax nangema

22 ¹Rü nüma ga Iraéutanüxügü rü inaxí rü Moábianearü metachinüxüga nayapegü ga natü ga Yurdáuarü léstegu ga ñane ga Yericóarü toxmäxtagu. ²Rü nüma ga Moábianearü äëxgacü ga Baráqui ga Yipúru nane rü nüxü nacuáchiga ga nhuxäcü yema Iraéutanüxügü rü Amuréutanüxügüxü naporamaegüxü. ³Rü yexgumarüxü ta ga yema norü duüxügü ga

Moábianecüäxgü, rü namuüe ga yexguma yema Iraéutanüxügüxü nadaugüga nax namuxüchixü. ⁴⁻⁵Rü yemacax ga yema Moábianecüäxgü rü Miyiaüanecüäxgüarı aëxgacügümamaxä nidexa rü nhanagürügi nüxü: —Guxüma i nhaa duüxügi i Iraéutanüxügi rü tá nanapaxëx i törü naane, nhama wüxi i woca i maxë naguxëexürxü —nhanagürügi. Rü yemacax ga núma ga Moábianearü aëxgacü ga Baráqui rü Tupanaarü orearü uruxü ga Baraáü ga Beú nanecax nangema. Rü núma ga Baraáü rü íane ga Pétucüäx nixí rü taxtü ga Eufrátearü ngaicamagu naxächiü ga Amáxüanewa. Rü núma ga Baráqui rü norü duüxügüxü namu nax Baraáümaxä rü nhagüxüçax: “Eyítuanewa ne naxí i duüxügi i chauchixüane yapaxëegüxü. Rü nhuxmax rü marü chorü toxmäxtagu napegi. ⁶Rü paxa nua naxü rü chaugagu chixexü namaxä naxuegu i ngëma duüxügi! Erü tá toxü narüporamaegü. Rü bexmana ngëmaäcü tá choxü natauxcha nax nüxü charüporamaexü rü íchawoxüxü i nua chauchixüanewa. Rü chama rü meama nüxü chacuax rü ngëguma taxacümaxä mexü cuxueguxgu rüexna chixexü namaxä cuxueguxgu, rü guxüguma aixcuma ningü”, nhanagürü. ⁷Rü yexguma ga yema orearü ngeruügi ga Moábianecüäxgü rü Miyiaüanecüäxgü rü diërumaxä Baraáüxütawa naxí nax naxütanügüaxüçax ga chixexü Iraéutanüxügümaxä naxueguxüçax. Rü yexguma Baraáüxütawa nangugügi, rü namaxä nüxü nixugügi ga Baráquiarü ore. ⁸Rü núma ga Baraáü rü nanangäxü

rü nhanagürü nüxü: —; Écü nuxä pepegü i nhaa chütaxü! Rü moxü paxmama tá pexü changäxü i ngëma Tupana chamaxä nüxü ixuxüäcüma —nhanagürü. Rü yemaacü ga yema Moábianearü aëxgacüarü orearü ngeruügi rü yexma napegi.

.....

¹²Rü núma ga Tupana rü Baraáümaxä nüxü nixu rü nhanagürü: —Tama chanaxwaxe i nawe curüxü rü chixexü namaxä cuxuegu i ngëma Iraéutanüxügi, erü ngëma duüxügi rü chamatama marü mexü namaxä chaxuegu —nhanagürü. ¹³Rü moxüäcü paxmama ínadaxgu ga Baraáü rü namaxä nüxü nixu ga yema duüxügi ga Baráqui yéma mugüxü rü nhanagürü nüxü: —; Écü pewoegu pechixüanecax! Rü Cori ya Tupana rü tama nanaxwaxe nax pewe charüxüxü —nhanagürü. ¹⁴Rü yema duüxügi ga Moábianecüäxgü rü nawoegu ga Baráqui íyexmaxüwa, rü namaxä nüxü nixugüe rü nhanagürügi: —Núma i Baraáü rü tama tote narüxü —nhanagürügi. ¹⁵Notürü núma ga Baráqui rü tama inaxinü, rü wenaxarü togü ga norü duüxügi yéma Baraáüxütawa namugü. Notürü yemagü rü yema nüxira yéma namugüxüxü narünumae rü nhuxüchi yemaétüwa ügxü nixigü. ¹⁶Rü núma ga yema aëxgacügi rü Baraáüxütawa naxí rü nhanagürügi nüxü: —Núma ya Baráqui ya Chipúra nane rü moxë cuxçax nua namu rü nhanagürü: “; Tauxü i cuxoxü nax chauxütawa cuxüxü! ¹⁷Rü chama rü poraäcü cumaxä chataäxë rü mea tá cuxü chayaxu. Rü tá cuxna chanaxä i guxüma i taxacü i naxçax ícucaxaxü.”

¡Écū nua naxū rü choxū rüngüxexē nax chixexū namaxā cuxueguxūçax i nhaa Iraéutanüxügū!" nhanagürü i nüma i Baráqui —nhanagürü. ¹⁸Notürü nüma ga Baraáū rü nanangäxū rü nhanagürü: —Woo chi Baráqui choxna naxäxgu i guxüma i úiru rü diéru i napatawa ngëxmaxü notürü i chama rü taxucürüwa taxacü chaxü, rü woo taxü rü woo íxraxü, ega tama Cori ya Tupanaarü mu yixígu. ¹⁹Notürü name nixi i pema rü ta rü nuxä pepegü i nhaa chütaxü, erü nhaa chütaxügu tá nüxü chacuax rü ngoxi nhuxmagu rü taxacüxü tá chamaxä yaxu ya Cori ya Tupana —nhanagürü. ²⁰Rü yema chütaxügu rü nüma ga Tupana rü Baraáúçax nangox rü nhanagürü nüxü: —Nhuxma nax cuxcax nua naxíxü i ngëma yatügü rü jëcü, írüda rü nawe rüxü! Notürü ngëma chama cumaxä nüxü chixuxüxica tátama nixi i cuxüxü —nhanagürü.

**Tupanaarü orearü ngeruxü i
dauxüçüäx rü Baraáúçax nangox**

²¹Rü moxiñäcü paxmama rü ínarüda ga Baraáū rü norü búru naxüxmaxwexe rü nawe narüxü ga yema äëxgacügü ga Moábianecüäxgü. ²²Rü nüma ga Baraáū rü norü búruétugu nixü, rü taxre ga norü duüxügü ínayaxümüçügü. Notürü ga Tupana rü nanu. Rü yemacax nixi ga Tupanaarü orearü ngeruxü i dauxüçüäx ga Baraáúarü búruxü yachiyepexü nax taxuacü naxüpetüxüçax. ²³Rü yema búru rü nüxü nadau ga yema Tupanaarü orearü ngeruxü ga norü taramaxä namagu chixü. Rü yemachäxwa namana ínaxüci rü ínangemaanexüwa naxümare.

Notürü nüma ga Baraáū rü tama nüxü nadau ga yema Tupanaarü orearü ngeruxü rü yemacax nanacuaxi ga norü búru nax namawa naxüxüçax. ²⁴Rü yemacax nüma ga Tupanaarü orearü ngeruxü i dauxüçüäx rü yema nama íxäxtapüxanexügu rü íyaxixyemaxügu nayachi ga úwanecü íyixixüwa. ²⁵Rü yema búru rü wenaxarü nüxü nadau ga yema Tupanaarü orearü ngeruxü i dauxüçüäx rü yemacax naxtapüxwaama naxüxpétü rü Baraáúxü yéma nayaxüxtüpara. Rü nüma ga Baraáū rü wenaxarü nanacuaxi. ²⁶Notürü nüma ga Tupanaarü orearü ngeruxü i dauxüçüäx rü nüxíra napexewaama naxü rü yema poraäcü íyaxixyemaxügu nayachi ga ngextá taxuwama ínaxüpetüxüwa. ²⁷Rü yema búru rü wenaxarü nüxü nadau ga yema Tupanaarü orearü ngeruxü i dauxüçüäx, rü yemacax narünhuächi yetü taxuwama naxüpetüéga. Rü yexguma ga Baraáū rü nanu, rü poraäcü nanacuaxi. ²⁸Rü yemacax ga Tupana rü nayadexaxëx ga yema búru nax Baraáúmaxä yadexaxüçax, rü nhanagürü: —¿Tاخacü cumaxä chaxü? Rü nhaamaxä rü marü tamaepüxcüna nixi nax choxü cucusaxixü —nhanagürü. ²⁹Rü nüma ga Baraáū nanangäxü ga norü búru rü nhanagürü nüxü: —¿Tüxcüü i chagu quidauxcuraxüxü? Rü ngëxguma chi chaxäarü cüxchiägxux rü nhuxmax chitama nixi i nuxä cuxü chimäxü —nhanagürü. ³⁰Notürü ga yema búru rü nhanagürü nüxü: —Chama nixi i curü búru i guxüguma chautagu cuxaunagüaxü ega ngextá cuxüüxgu. Cuma rü meama nüxü cucusax rü taguma nhuxgu nhuxmarüxü cumaxä

chixí —nhanagürü. Rü nüma ga Baraáu rü nanangäxü rü: —Aixcuma nixí i ngëma —nhanagürü. ³¹Rü yemacax ga Cori ya Tupana rü Baraáu xü nüxü nadauxéxë ga yema norü orearü ngeruxü i dauxüçüäx ga namaarü ngäxügu chixü norü taramaxä. Rü yemaxü nadaxgux ga Baraáu rü nhaxtüanegu nanangücuchi. ³²Notürü ga Tupanaarü orearü ngeruxü i dauxüçüäx rü Baraáu xü nhanagürü: —¿Tüxcüü tamaepüxcüna cuyamax i ngëma curü búru? Rü chama nixí i cuxü chichiyepeexü, erü ngëma ngëma nax cuxü xü rü tama chorü me nixí. ³³Rü ngëma curü búru rü choxü nadau rü ngëmacax tamaepüxcüna choxü ínaxüeguachi. Rü ngëxguma chi taxüchima choxü ínaxüeguachigu, rü marü chi cuxü chimax notürü ngëma curü búru rü chi chanamaxéxë —nhanagürü. ³⁴Rü nüma ga Baraáu rü Tupanaarü orearü ngerüü xü nangäxü rü nhanagürü: —Chixexü chaxü erü tama nüxü chacuax nax cuma yixixü i choxü quichiyepexü. Rü ngëxguma cuxcax nachixegu nax ngëma chaxü xü rü tá chatáegu —nhanagürü. ³⁵Notürü ga Tupanaarü orearü ngeruxü i dauxüçüäx rü nanangäxü rü nhanagürü: —Marü name i nawe curü xü i ngëma yatügü, notürü ngëma cumaxä nüxü chixuxüxica tátama nixí i nüxü quixuxü —nhanagürü. Rü yemacax ga Baraáu rü nawe narüxü ga yema äëxgacügü ga Baráqui yéma mugüxü.

Baráqui rü Baraáu xü mea nayaxu

³⁶Rü yexguma Baráqui nüxü cuáchigagu ga Baraáu nax yangaicaxü, rü inaxüächi rü wüxi ga ñane ga

Moábianecüäxgüartigu nüxü nayangau. Rü guma ñane rü natü ga Anóñicutüwa nayexma ga Moábichixüanearü üyeanewa. ³⁷Rü nhanagürü nüxü: —Muexpüxcüna chanamu nax cuxcax yacagüxüçax. ¿Rü taxacüçax i tama nua cuxüchaüxü? ¿Exna nagu curüxü rü taxüchima mea cuxü chayaxu? —nhanaagürü. ³⁸Rü nüma ga Baraáu rü nanangäxü rü nhanagürü: —Dúcax, marü nua chaxü nax cuxü íchayadauxüçax. Notürü i chama rü choxü nataxu i pora nax chauechamatama taxacürü orexü chixuxüçax. Erü chama rü ngëma Tupana chamaxä nüxü ixuxüxicatama tá nixí i nüxü chixuxü —nhanagürü. ³⁹Rü Tupanaarü orearü uruxü ga Baraáu rü äëxgacü ga Baráquiwe narüxü nhuxmata Quiriáchi-Uchuáchiwa nangugü. ⁴⁰Rü yéma ga Baráqui rü norü duüxügüxü namu nax wocagü rü carnérugü nadaixüçax. Rü nhuxüchi Baraáu xü tawa rü yema togü ga äëxgacügü ga íyaxüümüçügxü tawa nanamugü ga nhuxre ga namachi nax nüxna naxägüäxüçax. ⁴¹Rü moxüäcü rü nüma ga Baráqui rü Baraáu xü ínayadau. Rü mäxpüne ga Bamó-Chibaágü nanaxínagüxéxë nax yéma nüxü nadauxüçax ga Iraéutanüxügü ipegüxüwa.

23 ¹Rü yexguma ga nüma ga Baraáu rü nhanagürü nüxü: —¡Ecü 7 i ámarearü guchicaxü nuxä naxü, rü ínayauxü i 7 i wocaxacügü rü 7 i carnérugü nax chauxcax ínamemarexüçax! —nhanagürü. ²Rü nüma ga Baráqui rü nanaxü ga yema Baraáu namaxä nüxü ixuxü. Rü wüxigu

nügümamaxã rü nayamäxgü rü nayagugü ga wüxi ga wocaxacü rü wüxi ga carnéru ga wüxicigü ga naxünaarü guchicaxüwa.

Baraaú rü mexü
Iraéutanüxügumaxã naxuegu

³⁻⁴Rü nhuxuchi Baraaú rü nhanagürü Baráquixü: —¡Écü nuxã naxünaarü guchicagüxtagu rüxäýx! Rü chama rü tá cuxna chixügachi nax íchayadauxüicax ngoxi ngëma chauxcac naxü ya Cori nax ngëxma choxü nangauxüicax. Rü nhuxuchi tá cumaxã nüxü chixu i ngëma chamaxã nüxü yaxuxü —nhanagürü. Rü nüma ga Baraaú rü wüxi ga maxpüne ga chianenewa naxü, rü yéma nixi ga Tupana naxcac ngóxü. Rü nüma ga Baraaú rü nhanagürü Tupanaxü: —Marü chanaxü i 7 i ámarearü guchicaxü, rü wüxicigü i ngëma guchicaxüwa rü chayagu i wüxi i wocaxacü rü wüxi i carnéru —nhanagürü. ⁵Rü yexguma ga Cori ya Tupana rü Baraaúmaxã nüxü nixu ga wüxi ga ore ga Baráquicax ixixü, rü nhuxuchi nhanagürü nüxü: —¡Écü natáegu i naxüntawa i Baráqui rü namaxã nüxü ixu i ngëma ore i cumaxã nüxü chixuxü! —nhanagürü. ⁶Rü nüma ga Baraaú rü natáegu rü Baráquixü inayangau ga yexma naxünaarü guchicagüxtagu chigüxü namaxã ga guxüma ga äexgacügü ga Moábianecüäxgü. ⁷Rü nüma ga Baraaú rü nüxü nixu ga nhaa ore rü nhanagürü: —Yéama yáxüwa ínamaxpüneanexüwa i Aráüwa choxü ne naxüxéx ya Baráqui ya Moábianecüäxgüarü äexgacü. Rü

nhanagürü choxü: “¡Rü nua naxü rü chixexü namaxã naxuegu i ngëma Iraéutanüxügü nax ngëmaäcü chixexü namaxã ngupetüxüçax!” nhanagürü choxü. ⁸¿Notürü nhuxäcü tá chixexü namaxã chaxuegu i ngëma duüxügü i Tupana tama chixexü namaxã ueguxü? ¿Rü nhuxäcü tá chixexügu namaxã charüxinü i ngëma duüxügü i Cori ya Tupana tama chixexügu namaxã rüxínüxü? ⁹Rü nua daa maxpünechitaeruwa rü meama nüxü chadau i ngëma Iraéutanüxügü. Rü daa maxpünetapeñewa rü meama nüxü chadawenü. Rü chanangugü rü duüxügü i nügütanüxügüxicatama ixächiügüxü nixigü. Rü tama togü i duüxügumaxã nawüxicu erü tama togü i duüxügumaxã nügü narüxicu. ¹⁰Rü nhama taxacü i átexexürüxü namuxuchi ¿rü texé tá tayaxugü? ¿Rü texé tá nüxü cuáxü i norü mu? Chierü ngëma duüxügü i mexürüxü chixixgu nhuxmatáta chayux, rü ngëmawena rü Tupana ngëma duüxügüxü nadauxürxü, choxü nadäux nax chamexü —nhanagürü. ¹¹Rü yexguma ga Baráqui rü Baraaúxü namuama yerü ga Baraaú rü tama nanaxü ga yema nüxna naxcac nacaxaxü, rü nhanagürü: —¿Taxacü nixi icuxüxü? Rü chama rü cuxcac nua changema nax chixexü namaxã cuxuegxüçax i nhaa chorü uanügü, notürü i cuma rü mexü namaxã cuxuegu —nhanagürü. ¹²Rü nüma ga Baraaú rü nanangäxü rü nhanagürü: —¿Tama éxna nüxü cucuax nax cumaxã nüxü chixuxü rü ngëma Tupana chamaxã nüxü ixuxüxicatama tá yixixü i ngëma nüxü chixuxü? —nhanagürü.

¹³Notürü nüma ga Baráqui rü Baraáũxű nicaxaxüchigüama rü nhanagürü: —¡Écü nua toxnamana chawe rüxű, rü ngéma tá nixí i naxpechinüguxica tátama cudauxű ya yima norü ñane i ngéma duüxügü, notürü taxútáma guxügü cudaduane i norü ñanewa! Rü chanaxwaxe nax ngéma chixexű namaxã cuxueguxű —nhanagürü. ¹⁴Rü nüma ga Baráqui rü wüxi ga naane ga dauxütaechica ga Yófigu ãégaxüwa nanaga ga maxpúne ga Pígatapexewa. Rü yexma nanaxü ga ⁷ga ãmarearü guchicaxű. Rü wüichigüwa nayagu ga wüxi ga wocaxacü rü wüxi ga carnéru. ¹⁵Rü yema nachicawa rü nüma ga Baraáu rü nhanagürü Baráquixű: —¡Écü nua nhaa naxüna íguxüxütagu rüxäýx! rü chama rü tá yoxni Tupanamaxã charüdexa —nhanagürü. ¹⁶Rü nüma ga Cori ya Tupana rü yexma Baraáu xű nayangau, rü namaxã nüxű nixu ga yema ore ga Baráquimaxã tá nüxű yaxuxű. Rü nhanagürü ta nüxű: —¡Écü natáegu naxütawa i Baráqui rü namaxã nüxű ixu i ngéma cumaxã nüxű chixuxű! —nhanagürü. ¹⁷Rü nüma ga Baraáu rü natáegu. Rü Baráquixű inayangau ga naxüna íguxüxütagu chixű namaxã ga ãégacügü ga Moábianecüäxgü. Rü nüma ga Baráqui rü Baraáuna naca rü nhanagürü: —¿Rü nhuxű nhaxű cuxű ya Cori ya Tupana? —nhanagürü. ¹⁸Rü yexguma ga nüma ga Baraáu rü nüxű nixu ga nhaa ore, rü nhanagürü: —Pa Baráqui ya Chipúru Nane Ixícxü jdücax, mea choxű irüxinü! ¹⁹Rü Tupana rü tama duüxügü nagu rüxinüxügu narüxinü, rü taguma nidora rü taguma nanaxüchicüx i norü ñinü.

Rü ngéxguma tjaxacüy yaxuxgu rü aixcumama nanaxü. Rü ngéxguma tjaxacüçax inaxunetagu rü aixcumama nayanguxéx. ²⁰Rü chama rü choxű namu ya Tupana nax mexű namaxã chaxueguxüçax i ngéma duüxügü i Iraéutanüxügü erü nümatama ya Tupana rü mexű namaxã naxuegu rü ngémacax i chama rü taxucüriwa chixexű namaxã chaxuegu. ²¹Rü taguma texéxű nawomüxéegü i ngéma duüxügü rü taguma texémaxã chixexű naxügü i ngéma Iraéutanüxügü i Yacúaru duüxügü ixígüxű. Rü Cori ya norü Tupana rü natanüwa nangexma, rü nümagü rü norü ãégacüäcü nüxű nacuaxgü —nhanagürü ga Baraáu. ....

²⁵Rü yexguma ga Baráqui rü nhanagürü Baraáu xű: —Nhuxma nax tama cuxű natauxchaxű nax chixexű namaxã cuxueguxű i ngéma Iraéutanüxügü, rü ngexrüma noxtacüma nax mexű namaxã cuxueguxű —nhanagürü. ²⁶Rü nüma ga Baraáu rü nanangaxű rü nhanagürü: —¿Tama ëxna nagu curüxinü nax mariü cumaxã nüxű chixuxű rü ngéma Tupana chamaxã nüxű ixuxüxicatama tá yixixű i ngéma nüxű chixuxű? —nhanagürü. ²⁷Rü yexguma ga Baráqui rü nhanagürü nüxű: —¡Écü, nua toxnamana chawe rüxű! Rü bexmana ega ngéma nachicawa chixexű namaxã cuxueguxgu i ngéma Iraéutanüxügü rü taxútáma nanu ya Tupana —nhanagürü. ²⁸Rü yemaacü ga Baráqui rü maxpúne ga Peúgu ãéganewa Baraáu xű naga. Rü yéma nixí ga meama naétu idauxű ga guxüma ga yema chianexű. ²⁹Rü

yexguma ga nüma ga Baraáū rü nhanagürü nüxü: —¹Ecü 7 i āmarearü guchicaxü nuxā naxü, rü ínayauxü i 7 i wocaxacügü rü 7 i carnérugü nax chäuxcäx ínamemarexüçax!
—nhanagürü. ³⁰Rü nüma ga Baráqui rü nanaxü ga yema Baraáū namaxā nüxü ixuxü. Rü nayamax rü nayagu ga wüxi ga wocaxacü rü wüxi ga carnéru ga wüxicigü ga yema naxünaarü guchicaxüwa.

24 ¹Notürü nüma ga Baraáū rü marü nüxü nicuqxächi rü Cori ya Tupana rü tagutáma chixexü Iraéutanüxügumaxä naxuegu. Rü yemacäx marü tama wena Tupanaxütawa naxü nax ore yayaxuxüçax noxrirüxü. Rü yema Iraéutanüxügü ípegüxüg nadawenümare.

Ore i mexü i Tupana Baraáūçaxwa nüxü ixuxü

²Rü yexguma nüxü nadauyane ga yema Iraéutanüxügü nax nügütanüxüchigüäcüma naxäpatagüxü, rü Tupanaäxë ya Üünexü rü Baraáuna nangu rü namaxä inacuqx. ³Rü yemacäx ga nüma ga Baraáū rü nüxü nixu ga nhaa ore nachiga ga Iraéutanüxügü, rü nhanagürü: —Nhaa nixi i chorü ore i chama i Peú nane i mearü daweniäcü chixixü. ⁴Rü ngëxguma Tupana choxü nüxü dauxëegux, rü nüma ya guxüétüwa ngëxmacü meama choxü nüxü nacuqxäxë i ngëma nax nhuxäcü tá yixixü i ngëma Iraéutanüxügü. ⁵Rü pemax, Pa Yacútanüxügü rü nimexechi ya pepatagü. Rü pemax, Pa Iraéutanüxügü, rü namexechi i ngëma

ípepegüxüwa. ⁶Rü pepatagü rü nhama temagü i máxchimüxüxürüxü nixigü. Rü ngëma ípepegüxüwa rü nhama orixnecü i natüpechinügu togüxürüxü nixigü. Rü pema rü nhama naigü i mexechixü i Tupanatama itogüxürüxü pexigü, rü nhama ocayıwagü i natüpechinüwa rüxügxürüxü pexigü. ⁷Rü pemax, Pa Iraéutanüxügü, rü tá pexü nangexma i taxütama i dexá nax nawa pexaxegüxüçax rü penetigü namaxä pimegxüçax. Rü perü äëxgacügü rü tá guxü i togü i äëxgacügüétüwa nangexmagü, rü pechixüane rü tá naporaxuchi. ⁸Rü guma Tupana ga Eyítuanewa pexü ínguxüxëecü rü yimá tá nixi ya pora pexna ácü. Rü pema i Iraéutanüxügü rü tá penadai i guxüma i nachixüaneciäqgü i perü uanügü ixígüxü. Rü tá ipenapóögüchinaxä, rü tá pexnemaxä penadai. ⁹Rü ngëxguma ipecagügux nax pepeexüçax rü nhama wüxi i ai i pexürüxü tá pexigü nax taxuetáma tögü íruporaxü nax pexü ítabajxüçax. ¹⁰Rü mexü tükü ngupetü ya yíxema mexü pemaxä ueguxe, Pa Iraéutanüxügü, rü chixexü tükü ngupetü ya yíxema chixexü pemaxä ueguxe! —nhanagürü ga Baraáū. ¹⁰Rü yemaxü naxinügu ga Baráqui rü poraäcü nanuxuchi Baraáumaxä, rü napéxmexäcümaxä nhanagürü:
—Chama rü cuxcäx changema nax chixexü namaxä cuxueguxüçax i ngëma chorü uanügü, notürü marü tamaepüxcüna nixi nax mexü namaxä cuxueguxü. ¹¹Rü narümemae nixi nax cuchiüçax cutáeguxü. Chama rü marü ichaxuneta nax mexümaxä cuvä chatachigaxëexü, notürü nüma ya Cori

ya Tupana rü tama nanaxwaxe nax ngēma mexű cumaxã chaxüxű —nhanagürü.

.....

Moábianecüägxüarü tupana ga Baá-Peúxű nicuqxüxűgü ga Iraéutanüxűgü

25 ¹Rü yexguma Chitiűgu naxāchiügigu ga Iraéutanüxűgü, rü yema norü ngextüxüçigü rü inanaxügue ga Moábianecüägxüarü paxügumaxã nax namaxexű. ²Rü duxwa ga nüma ga paxügü rü norü tupanagüçax ínangutaquexegüxűwa yema ngextüxüçigüxű nagagü. Rü nüma ga Iraéutanüxűgü rü natanüwa nachibue rü nhuxuchi yema Moábianecüägxüarü tupanaxű nicuqxüxűgü. ³Rü yemaacü muxüma ga yema Iraéutanüxűgü rü nügü inaxägü nax Baá-Peúxű nax yacuqxüxűgüxű. Rü yemacax ga Cori ya Tupana rü poraäcü Iraéutanüxűgumaxã nanu. ⁴Rü yemacax Moichéxü nhanagürü: —⁵Ecü nangutaquexexëx i guxüma i ngēma Iraéutanüxűgüarü äêxgacigü i nayauxgüxű nax Baá-Peúxű yacuqxüxűgüxű! ⁶Rü chapexegu nadai i ngunecü rü nhuxuchi naitanüwa nachüxüxquegüxexë i naxünegü nax guxüma i duüxügü nüxű nadaugüxüçax! Rü ngēgumaxica tá nixi i chartüngüxmüxű namaxã i ngēma Iraéutanüxűgü —nhanagürü ga Tupana. ⁷Rü yexguma ga nüma ga Moiché rü nanamu ga norü ngüxëerügü ga äêxgacigü ga wüxitücumüchigü ga Iraéutanüxűgumaxã icuqxügüxű, rü

nhanagürü nüxű: —Rü wüichigü i pema rü tá penadai i ngēma petanüxügüchigü ixígüxű i nügü ixágüxű nax Baá-Peúxű yacuqxüxűgüxű —nhanagürü. ⁸Notürü yexguma Moichémaxã Tupanapataqxtüwa nangutaquexegüga Iraéutanüxűgü ga íxauxexű, rü yexgumayane rü wüxi ga Iraéutanüxű rü wüxi ga ngexű ga Miyiáüanecüäxmaxã yéma naxüpetü nax napatawa nagaaxüçax. ⁹Rü yexguma yema yatüxű nadaxgux ga Finéya ga Erechá nane ga chacherdóte ga Aróütaxa, rü nixügachi ga yema Iraéutanüxűgü íngutaquexegüxűwa. Rü nanayaxu ga norü wocae. ¹⁰Rü nawe nangé ga yema yatü ga chixexű üxű nhuxmata norü pechicawa. Rü yexma nayatopetütanü ga yema taxre norü wocemaxã. Rü yemaacü inarüxo ga yema daweane. ¹¹Notürü 24,000 ga Iraéutanüxűgü nixi ga yema chixexűgagu namaxã yuexű. ¹²Rü yemawena ga Cori ya Tupana rü Moichémaxã nüxű nixu rü nhanagürü: ¹³Yimá Finéyagagu nixi i chartüngüxmüxű namaxã i ngēma Iraéutanüxűgü erü nüma ga Finéya rü chauxrüxű poraäcü nayanuxű i ngēma Iraéutanüxűgü. Rü ngēmacax nixi i yaxna ngēma duüxügumaxã chaxinü, rü tama chanadachichix. ¹⁴Rü Finéyamaxã nüxű ixu rü tá nüxű chaxuneta nax nüma rü nataagü nax Iraéutanüxűgüarü chacherdótegi yixígüxüçax i guxügutáma! Erü nüma rü chauxcax nayanuxű rü yemagagu nixi ga choxü nangüxmüxexëxü namaxã i ngēma Iraéutanüxűgü —nhanagürü. .....

Miyiáūanecüäxgüxü nadai

31 ¹Rü nüma ga Cori ya Tupana rü
Moichémaxä nidexa rü
nhanagürü nüxü: ²—;Ęcü naxütanü i
Iraéutanüxügü rü nadai i ngëema
Miyiáūanecüäxgü erü chixexügü
Iraéutanüxügüxü nayixëxë! Rü
ngëmawena, Pa Moichéx, rü marü name
nax cuyuxü —nhanagürü. ³Rü yexguma
ga nüma ga Moiché rü duüxügüxü
nhanagürü: —;Nhuxre i pema rü
penamexëx i pexnegü nax Cori ya
Tupanaégagu peyadaixüçax i
Miyiáūanecüäxgü nax ngëmaäcü yixí
ixütanüxüçax naxcax ga yema chixexü
ga Tupanapexewa naxügüixü! ⁴Rü
ngëmacax rü wüxitümüwachigü tá
ngëma penamugü i 1000 chigü i
churaragü i daiwa ixü. ⁵Rü ngëmacax
name nixí i wüxitümüwachigü
peyadexechixü i 1000 i churaragü nax
ngëmaäcü guxüwama 12,000 wa
nanguxüçax. Rü ngëmagü rü mea tá
nixäxne nax daiwa naxixüçax —
nhanagürü. ⁶Rü nüma ga Moiché rü
inanamuächitanü nax daiwa naxixüçax.
Rü nüma ga chacherdóte ga Erechá
nane ga Finéya nixí ga íyaxümüciixü. Rü
nüma nixí ga namaxä inacuáxü ga yema
Tupanapataarü yemaxügü ga üünexü ga
íyangegüxü rü cornétagü ga yacuegüne.
⁷Rü yexguma ga yema Iraéutanüxügü rü
guxüma ga yema yatügü ga
Miyiáūanecüäxgüxü nadai yema Cori ya
Tupana Moichémaxä nüxü ixuxürrüxü.
⁸Rü nanadai ga yema 5 ga
Miyiáūanecüäxgüarü äëxgacügü ga Éwi,
rü Requéü, rü Yur, rü Úru, rü Réba. Rü
yexgumarüxü ta nayamaxü ga Baraáu

ga Beú nane. ⁹Rü nüma ga
Iraéutanüxügüarü churaragü rü
ínanayauxü ga yema
Miyiáūanecüäxgüarü ngexügü rü norü
buxügü. Rü yexgumarüxü ta nayagagü
ga norü wocagü rü togü ga naxünagü rü
nayana ga norü yemaxügü. ¹⁰Rü
nhuxuchi ínanagu ga norü īanegü ga
taxüne rü norü īanexacügü. ¹¹⁻¹²Rü
guxüma ga yema ngexügü rü buxügü ga
ínyauxüxü rü wocagü rü togü ga
naxünagü ga yagagüxü, rü
Moichéxütawa rü chacherdóte ga
Ereacháxütawa nanagagü ga ngextá
yema togü ga Iraéutanüxügü
íyexmagüxüwa ga Moábianearü
metachinüxüwa ga natü ga Yurdáuarü
léstewa ga īane ga Yericóarü
toxmäxtawa. ¹³Rü nüma ga Moiché rü
chacherdóte ga Erechá rü guxüma ga
togü ga äëxgacügü, rü yema
churaragüçax nibuxmü nax yéma
ínapęgxüüpemagu nüxü yangaugüxüçax.
¹⁴⁻¹⁵Notürü nüma ga Moiché rü yema
churaragüerugümaxä nanu rü
nhanagürü nüxü: —;Tüxcüü
penamaxexëx i ngëma ngexügü? ¹⁶Erü
nümagü nixí i Baraáuárü ucuxé
inaxñinüexü rü yemamaxä
nachixexëegüaxü ga tatanüxü nax
Baá-Peúxü yacuqxüügüxüçax. Rü yema
chixexügagu nixí ga Tupana nadaixü ga
tatanüxü. ¹⁷;Rü nhuxmatama penadai i
ngëma buxügü i yatüxü rü guxüma i
ngëma ngexügü i marü yatümaxä
maxëxü! ¹⁸Notürü ngëma paxügü i
taguma yatümaxä maxëxü, rü ngexrüma
nax penadaixü. Rü pexütaxüxü penayaxu
ega penaxwaxegu —nhanagürü.
.....

**Tupana nüxű nixu nax nhuxăcü tá
nügü yanuăxű i Canaăane**

33 ⁵⁰Rü nüma ga Cori ya Tupana rü Moichémaxă nidexa ga yexguma Moábianearü metachinüxűwa nayexmagu ga natü ga Yurdáūcutüwa ga Yericóarü toxmäxtawa. Rü nhanagürü nüxű: ⁵¹⁻⁵²—¡Écü ngëma Iraéutanüxűgumaxă nüxű ixu i nhaa dexa!: “Ngëxguma pema tá pichoõgu i ngëma natü i Yurdáū rü nawa pichocuxgux i ngëma Canaăcüägxuarü naane, rü ¡ecü ípenawoxű i guxüma i ngëma duûxügü nawa i ngëma naane! ¡Rü nagu pepogüe i guxüma i norü tupanachicünaxăgü i nutanaxcax rü úirunaxcax rü diérumünaxcax! ¡Rü ngëxgumarüxű ta nagu pepogüe i guxüma i norü ãmaregürü guchicaxügü i mäxpúnetaþegüwa ngëxmagüxű!

⁵³ ¡Rü pema namaxă ipecuá i ngëma nachixüane! ¡Rü ngëxma nagu pexachiügü erü chamatama pexna chanaxă nax pema nawa pemaxëxüçax!

⁵⁴Notürü ngëxguma pegü peyanuxgu i ngëma naane rü wüxitücumüwachigü tá nanayaxu i ngëma nagu nanguxű. Rü ngëma natücumü i rümumaexü rü tá nanayauxgü i rütamaexü i naane. Rü ngëma natücumü i rünoxremaexü rü tá nanayauxgü i ngëma rüxíramaexü i naane. Rü ngëmaäcü wüxitücumüwachigü tá nanayaxu i ngëma nagu nanguxű. ⁵⁵Notürü i pema rü ngëxguma ngëma naane peyauxgux nax nagu pexachiügüxüçax rü name nixi i ípenawoxű i guxüma i ngëma duûxügü i ngëxma ãchiüguxű. Erü ngëxguma taxütáma ípenawoxügu i guxüma i ngëma duûxügü, rü ngëma ngëma yaxüguxű rü tá pexü ngëma nachixewe nhama wüxi i naitüchi pexetügu nguxgurüxű, rü nhama wüxi ya tuxugu penguxgurüxű tá nixi. ⁵⁶Rü ngëxguma i chama rü tá pexüama chapoxcu namaxă i ngëma poxcu i ngëma duûxügüçaxchiręx ixixű”, nhanagürü ga Cori ya Tupana.

.....